

Donderdag 12 november 1914 – ochtendeditie

Geïnterneerden.

Te Vlissingen zijn gisteren namiddag 10 Belgische geïnterneerde militairen aangekomen.

Verkeer met België.

De treinenloop van Roosendaal naar Antwerpen is terug gewijzigd. Van Roosendaal vertrekken er nu naar Antwerpen slechts drie treinen, namelijk te 6 u 50 en 10 u 50 's voormiddags en te 2 u 20 's namiddags. Er zullen te Roosendaal ook drie treinen van Antwerpen aankomen: te 10 u 01, 2 u 01 en 6 u 01.

Onderwijs voor Belgische kinderen.

Het onderwijs aan de Belgische kinderen in het centrale doorgangshuis voor vluchtelingen hier ter stede zal vrijdag aanstaande beginnen. De ruim duizend kinderen zullen worden ingedeeld in klassen van 50. Als hoofd zal optreden de Belgische onderwijzer Lambrechts. De dames Tellegen-Fock en Den Tex-Boissevain zullen het toezicht hebben over de afdeling spel, fröbelen en handenarbeid. Negen Belgische onderwijzers en enige Amsterdamse onderwijzeressen zullen de Heer Lambrechts bijstaan.

De schooltijden zullen zijn van 9 u 30 tot 11 u 30 's voormiddags en van 2 tot 4 uur 's namiddags (ook 's woensdags en 's zaterdags). 's Voormiddags zal er onderwijs in hoofdvakken worden gegeven, 's namiddags afwisselend onderwijs en ontspanning. Wat de aard van het onderwijs betreft, zal zoveel mogelijk met de Belgische gewoonten rekening worden gehouden.

Berlijn, 11 november. Officiële mededeling van vanochtend uit het grote hoofdkwartier.

Aan de IJzer hebben wij gisteren goede vorderingen gemaakt. Diksmuide is stormenderhand genomen en daarbij zijn meer dan 500 krijgsgevangenen en negen machinegeweren in onze handen gevallen.

Verder naar het zuiden zijn onze troepen over het kanaal getrokken.

Ten westen van Langemark (7 km ten noorden van Ieper) hebben jonge regimenten onder het zingen van "Deutschland, Deutschland über alles" de eerste linie der vijandelijke stellingen stormenderhand genomen en ongeveer 2000 man Franse infanterie gevangen genomen en zes machinegeweren buitgemaakt.

Ten zuiden van Ieper hebben wij de tegenstander uit St. Eloi (ongeveer 4 km ten zuiden van Ieper), om welke plaats verscheidene dagen verwoed was gevochten, verdreven. Ongeveer 1000 gevangenen en zes machinegeweren zijn daar in onze handen gevallen.

Parijs, 11 november. Officiële kennisgeving van vanmiddag drie uur:

Tussen Nieuwpoort en de Leie is gisteren verwoed gevochten. De bondgenoten hebben zich over het algemeen in hun stellingen gehandhaafd en hebben Lombardsijde (ten noorden van Nieuwpoort) heroverd en zijn voorbij deze plaats opgerukt. In de namiddag hebben de Duitsers Diksmuide genomen; de bondgenoten houden evenwel nog de buitenwijken bezet.

Op het overige front geen verandering van betekenis.

Aardenburg, 11 november. Te Brugge is de priester Fonteyne, Belgisch volksvertegenwoordiger, door de Duitsers gevangen genomen.

Het trampersoneel der trams rond Brugge heeft de dienst neergelegd; de Duitsers hebben nu zelf mannen op de tram gezet. Verscheidene trams zijn ontspoord.

Door een schot, vermoedelijk bij ongeluk gelost door een Duits soldaat, is te Brugge een vrouw in het been getroffen.

Berlijn, 11 november. Een document, dat in het spoorwegfort van Antwerpen is gevonden, levert het bewijs dat aan de Belgische soldaten de ernstigste inbreuk op het volkerenrecht, namelijk moord op onderhandelaars, regelrecht is bevolen. Het stuk is gedagtekend: Versterkte stelling van Antwerpen, derde fortelinie Duffel 25 september 1914, en draagt de ondertekening van luitenant-generaal De Guise, commandant der vesting. Het is gericht aan de bevelhebber van de forten en versterkingen. Onder nummer 4 staat er te lezen: "Het is uitdrukkelijk aan een elk, die een permanent vestingwerk bezet houdt, verboden zich in onderhandelingen met vijandelijke onderhandelaars te begeven. Zonder uitzondering behoort op elke parlementair te worden gevraagd die enig punt der omwalling van een permanent vestingwerk nadert."

Een verblijdend voorbeeld van ridderlijke oorlogvoering, welke gunstig afsteekt bij zo menige hardheid, ja zelfs wreedheid tegenover Duitse krijgsgevangenen, is medegedeeld door de onderarts te velde dr. Schiller van de 2^e gezondheidscompagnie van het 12^e legerkorps. Hij was 10 november (oktober ?) te Leukarres (?) gevangen gemaakt. De Franse officieren en manschappen, in wiens macht hij zich bevond, hebben hem een zeer behoorlijke behandeling doen ondergaan, welke zelfs een kameraadschappelijke vorm aannam ...

Ook tegenover Duitse gewonden namen de Fransen een tegemoetkomende houding aan. Dit gedrag van Franse troepen is door de Duitse overheid vergolden door tegenmaatregelen. Het teruggehouden personeel van de Franse ambulance nr. 13 is, zonder dat men zich heeft afgevraagd of het ontbeerd kon worden, dadelijk over Gent naar Frankrijk teruggezonden, waarbij gewezen is op het goede gedrag van de ambulance tegenover Duitse gewonden.

Belgische vluchtelingen.

Naar het Goudasche Dagblad verneemt, is Gouda thans ook aangewezen door de regering als plaats, waar een wintervluchtelingenkamp zal zijn gevestigd. Er zijn daar in Ons Genoegen nu nog 800 vluchtelingen, onder wie 113, die te voren in Haastrecht waren ondergebracht.

Van de Vlaamse grens.

Een der correspondenten uit westelijk zuid Vlaanderen schrijft aan de Middelburgsche Courant:

Niet ver van de Nederlandse grens loopt door Oost- en West-Vlaanderen het Leopoldkanaal en daarnaast van Maldegem tot aan de uitwatering bij Heist het kanaal, dat de wateren van de Leie afvoert. Beide kanalen gaan bij Damme door een sifon onder het kanaal van Brugge naar Sluis door, welk laatste voor de scheepvaart bestemd is, terwijl de beide andere nagenoeg uitsluitend dienen voor waterafvoer.

Over het eerste kanaal liggen verscheidene bruggen, die in de laatste dagen alle door de Duitsers zijn opgeblazen, zodat van Heist tot aan Watervliet de toegang uit Nederland naar België volmaakt is afgesloten en het verkeer tussen het westelijk deel van Zeeuws-Vlaanderen en de beide Vlaanderen geheel is gestremd.

Wel worden op het ogenblik personen uit Nederland door de Duitse schildwachten, die overal geplaatst zijn, toegelaten in België binnen te komen, maar de Nederlanders die derwaarts willen gaan, worden tevens gewaarschuwd, dat ze geen vergunning meer krijgen, om terug te keren. Het vertrek van alle personen uit België naar Zeeuws-Vlaanderen wordt belet, waarschijnlijk wel hoofdzakelijk met het doel om de uitvoer van levensmiddelen uit België te beletten, die wat rundvee, paarden, varkens en meel betreft, in de laatste dagen zeer aanzienlijk was. De laatste brug, die over het kanaal, in de weg van Aardenburg naar Maldegem voert, werd, nadat de doorgang daarover een paar dagen versperd was geweest, dinsdagmiddag om vier uur met dynamiet vernield.

Men schrijft ons uit Zeeuws-Vlaanderen:

In de laatste dagen gaat het verkeer met België niet zo gemakkelijk als de vorige week. De Duitsers zijn veel strenger geworden en vooral de mannelijke personen tussen 18 en 40 jaar kunnen hun woonplaats niet meer verlaten. Op enkele punten wordt de grens door Duitse soldaten bewaakt.

Te Lokeren zijn op het stadhuis een aantal geweren gevonden, afkomstig van de burgerwacht. De Duitsers waren daarover zeer vertoornd en namen vijf der voornaamste ingezetenen, waaronder de waarnemende burgemeester, gevangen. In alle grensgemeenten is thans bekend gemaakt, dat hij, die nog wapens in zijn bezit mocht hebben, verplicht is die onmiddellijk in te leveren.

In de Belgische dorpen begint groot gebrek te komen aan meel, koffie en vooral petroleum. De Duitse overheid heeft bepaald, dat alle winkels van 's morgens 8 tot 's avonds 7 uur moeten geopend zijn voor verkoop van levensmiddelen.

Donderdag 12 november 1914 – avondeditie

Geïnterneerden.

Gisteren zijn in de K. M. A. te Breda weer vier Belgische militairen binnengebracht, die dinsdag bij Wernhout over de grens gekomen waren.

Zij behoorden tot de bezetting der Belgische forten en worden heden naar het interneringskamp te Amersfoort overgebracht.

In het militaire hospitaal te Breda zijn thans geen gewonden meer. Dezen zijn naar Rotterdam vervoerd.

Belgische vluchtelingen.

De regeringscommissaris in het Vluchtoord Legerplaats bij Oldebroek, dr. Hendrik Muller bericht, dat zij die trots zijn herhaalde verzoeken voortgaan met vluchtelingen naar dat vluchtoord te zenden zonder verlof van de minister van binnenlandse zaken, zich blootstellen aan afwijzing van die vluchtelingen.

Voorts wijst hij, naar aanleiding der talloze bij hem inkomende navragen betreffende de aanwezigheid in het vluchtoord van bepaalde militairen, erop, dat Oldebroek nog geen interneringskamp is en dat ook in het nieuwe vluchtelingenkamp, dat te Nunspeet wordt gebouwd en onder zijn bevelen zal staan, geen militairen zullen worden opgenomen.

Het Rode Kruis in Amerika heeft met het stoomschip Potsdam, dat op 10 november New-York heeft verlaten met bestemming naar Rotterdam, een grote hoeveelheid materieel, verbandmiddelen enz. verzonden, ter doorzending van een gedeelte aan het Amerikaanse

hospitaal te Munchen, het andere gedeelte aan het Duitse Rode Kruis.

Verder brengt het schip 5 grote kisten mee met kledingstukken voor de Belgische vluchtelingen in Nederland. Door tussenkomst van het Amerikaans gezantschap in Den Haag zullen de kleren onder de behoeftigen worden verdeeld.

Bovendien hebben burgers te Philadelphia per schip Thelma, de 12e vertrokken, een lading levensmiddelen gezonden bestemd voor het Steuncomité in België.

Tevens zijn door de zorgen van de gezant van Rotterdam in twee treinen naar Luik en Brussel afgezonden 2500 ton levensmiddelen, die gisteren in genoemde Belgische steden zijn aangekomen, begeleid door de militaire attaché bij de Amerikaanse legatie kapitein Sunderland, die met de regeling der verdeling belast is.

Berlijn, 12 november. Het grote hoofdkwartier maakt hedenochtend het volgende bekend:

De vijand, die over Nieuwpoort tot in de voorstad Lombardsijde was doorgedrongen, is door onze troepen over de IJzer teruggedreven. De oostelijke oever van de IJzer tot aan zee is door de vijand ontruimd. De aanval aan gene zijde van het IJzerkanaal ten zuiden van Diksmuide is gevorderd.

In de streek ten oosten van Ieper zijn onze troepen verder opgerukt. In het geheel zijn meer dan 700 Fransen gevangen genomen en vier kanonnen en vier machinegeweren buitgemaakt.

Parijs, 11 november. Officieel bericht van 11 uur 's avonds:

De vijand heeft de gehele dag zijn gisteren aan de dag gelegde krachtsontwikkeling voortgezet zonder nieuwe resultaten te verkrijgen. Op Lombardsijde heeft hij een tegenaanval ondernomen, die is afgeslagen. Verder hebben de Duitsers vele pogingen gedaan om uit Diksmuide vaste voet te krijgen op de linkeroever van de IJzer.

Van het overige gedeelte van het front geen nieuws.

Londen, 12 november. De correspondent van de Daily News in Noord-Frankrijk schrijft, dat de strijd daar en in Vlaanderen in een overgangperiode schijnt te verkeren, die even verwarrend is als de mist die de laatste dagen geheerst heeft. Een aantal Belgische troepen bereikte onlangs Oostende. De ene dag is de streek tussen Diksmuide en de zee zo stil als van een winterdag in de lage landen verwacht kan worden. De volgende dag doen de Duitsers een schijnpoging om de neergestorte stenen van Diksmuide tot gruis te schieten. De correspondent beklagt zich, dat het onmogelijk is zich een mening te vormen tengevolge van de beperkende bepalingen door de overheid getroffen. Gisteren zijn er hier nog drie Engelse correspondenten aangehouden, die nu vermoedelijk in de gevangenis zitten.

De oorlogstoestand.

Diksmuide, dat reeds geruime tijd, evenals Ieper, en naar het schijnt ook Arras, tussen de linies der strijdende legers in lag, zonder dat een van deze in staat was de plaats te bezetten, is dinsdag door de Duitsers genomen. Dit zou een aanmerkelijk succes zijn als met deze plaats tevens de overgang over de IJzer en het IJzerkanaal, ten zuidwesten van het stadje, ware geforceerd. Maar zover is het nog niet, want de bondgenoten zijn nog niet uit de buitenkant van Diksmuide verdreven, en volgens het laatste bericht van Franse zijde, hebben zij er zich gisteren nog de hele dag kunnen handhaven. Het

heeft er dus veel van of we hier met een begin van een succes te doen hebben, waarvan het vervolg, dat er een wezenlijk succes van zou maken, uitblijft. Maar de Duitsers zetten hun aanvallen voort en we moeten afwachten. Wat hun bij Diksmuide niet is gelukt, schijnen de Duitsers verder zuidelijk, ten noorden van Ieper en ten westen van Langemark, veronderstellen wij, te hebben volbracht. Zij zijn daar immers over het kanaal getrokken. De bezetting van St. Eloi een paar km ten zuiden van Ieper en in het midden tussen die plaats en het vroeger vaak genoemde Mesen gelegen, is mede een bewijs, dat de aanval der Duitsers in die streek enigermate is gevorderd. De bondgenoten hebben van hun kant echter Lombardsijde, een kilometer van Nieuwpoort af aan de weg naar Oostende, bezet, en een poging van de Duitsers om hen daaruit te verdrijven, is mislukt. Veel veranderd is de toestand dus niet, het blijft “knabbelen” over en weer, de tegenstanders schijnen te goed tegen elkaar opgewassen om een aanmerkelijk succes door te zetten en brengen elkaar intussen de meest ontzettende verliezen toe.

Van Franse zijde.

Het communiqué van het Franse gezantschap te ‘s Gravenhage van heden, luidt aldus:

De strijd op onze linkervleugel is dinsdag, bij het aanbreken van de ochtend, met zeer bijzondere hevigheid hervat tussen Nieuwpoort en de Leie. Op algemene wijze is ons front, ondanks de hevigheid en kracht van de aanvallen der Duitsers op sommige van onze steunpunten, gehandhaafd. Noordoostelijk van Nieuwpoort zijn wij geëindigd met Lombardsijde te bezetten en zijn wij zelfs tot voorbij die plaats voortgekomen. Tegen het einde van de dag zijn de Duitsers er in geslaagd zich van Diksmuide meester te maken, maar wij houden nog stand in de omtrek van dat dorp, aan het kanaal van Nieuwpoort naar Ieper, dat sterk bezet is. De strijd was op dat punt

zeer warm en onze troepen zijn slechts teruggetrokken onder de druk van een in aantal sterkere tegenstander. De Engelse troepen die ook aangevallen waren op een deel van hun front, hebben overal de vijand tegengehouden. De algemene toestand blijft ongewijzigd op onze gehele linie, met uitzondering van enige vorderingen van onze strijdkrachten ten noorden van Soissons en in de streek ten westen van Vailly, op de rechteroever van de Aisne.

Maastricht.

Men meldt ons uit Maastricht:

Onze stad, de zuidelijkste in Limburg aan de Belgische grens, die in de laatste jaren enigszins haar Belgisch karakter was gaan verliezen, in zoverre, dat de straatnamen, die vroeger in het Nederlands en Frans aan de hoeken der straten prijken, dit nu nog slechts in onze moedertaal doen, heeft nu tijdens de oorlog weer haar Belgisch kleed aangetrokken. Zo heeft reeds een der eerste dagen van augustus het café Ratskeller, zijn gevel opgeschilderd en is herdoopt in Café belge. We hebben hier maar één Maastrichts dagblad, n.l. de Limburger Koerier. Hoeveel Franse er de laatste tijd verschenen zijn is niet te zeggen. Men verkoopt hier La Dernière Heure, Les Nouvelles, Le Courier de la Meuse, l'Express, l'Echo Belge, la Compatriote d'Exil, behalve La Gazette de Hollande en l'Indépendance Belge, dus wel een bewijs, dat er een groot aantal Belgen hier verblijf houden.

Aan het Belgische consulaat is het de gehele dag zo druk, dat het voor vreemdelingen wel lijkt, of er steeds een volkstoeloop is. Men heeft zelfs een hulpgebouw moeten inrichten en daartoe is tijdelijk afgestaan het door het rijk aangekochte perceel tot vergroting van het terrein voor het nieuwe postkantoor. Aan de ramen van het consulaat allerlei mededelingen. Zo een lijst van personen, voor wie telegrammen zijn binnengelopen, een, waarbij bekend wordt

gemaakt, dat de consul van Portugal zich belast met het behartigen der belangen van de hier aanwezige Russen. Verder, dat uitbetalingen aan vrouwen van in het leger zijnde militairen na deze week alleen geschieden, wanneer die vrouwen op Nederlands grondgebied wonen. Verder, dat betalingen alleen geschieden aan miliciens, die vóór 23 oktober ingeschreven waren.

Dat men zo langzamerhand weet, wat de Belgen nodig hebben en hier komen halen, kan men ook op de winkelramen lezen. Gist, reuzel, rundvet, zeep, koffie zijn opschriften, niet alleen in kruideniers-, slagers- en bakkerswinkels, maar zowat iedereen handelt in die artikelen. Nu er geen auto's zijn, worden grote verhuiswagens getrokken elk door 4 paarden, die de goederen weghalen. Drie daarvan zag ik gisteren voor de deur van een grote firma volladen en ik hoorde, dat door een Belgisch grootindustriële voor 50.000 F ongebrande koffie gekocht was. Dat was allemaal voor het kolendistrict. Op de verhuiswagens las ik "La Louvière". Vandaag zag ik er uit Brussel. Dat de bedrijvigheid buitengewoon groot is, spreekt vanzelf. En nu de brug slechts van één kant tegelijk mag bereiden worden, moet er telkens gewacht worden en ziet men niet zelden de voertuigen een straat lang achter elkaar post vatten. Duizenden Belgen hebben zich hier tijdelijk metterwoon gevestigd, en legio is het aantal Belgische mannen, dat hier rondloopt. Het steuncomité voor de uitgeweken Belgen, dat reeds van begin augustus af werkt, zet zijn taak met dezelfde ijver voort als in het begin en het zijn nog steeds dezelfde dames en heren, die van 's morgens half zes tot 's avonds toe in de weer zijn om de vluchtelingen (er zijn er thans nog een goede 100) te verzorgen en ze hebben het er best. Mensenvrienden zonden af en toe nog versnaperingen en het middagmaal wordt uitmuntend toe bereid.

Ook het Israëlitisch steuncomité is in werking en heeft een paar oudjes van in de 80 jaar, uit Antwerpen hierheen gekomen, in een gezin uitbesteed.

Van heden af is het sluitingsuur der herbergen en andere lokaliteiten bepaald op 11 uur.

Verscheidene dames uit Essen meenden dezer dagen bij een bezoek aan een gevangenenkamp niets beters te doen, dan de gevangenen uniformknopen af te bedelen. Toen de wacht tussenbeide kwam, lieten ze zich nog niet terugsturen. Daarop werden ze door een patrouille mee naar de keuken genomen en gedwongen "piepers te jassen". De schillen mochten ze als aandenken meenemen.